

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Lena Rundström
1:e antikvarie
031-60 52 57

BESLUT
2004-08-02

Diarienummer
432-36346-2001

Sida
1(3)

Byggnadsminnesförklaring av Bremerska villan/Smugglarvillan Kalven 1:69, Öckerö kommun i Bohuslän i Västra Götalands län

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m 1988:950; Kalven 1:69 i Öckerö kommun för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. Byggnaden får inte rivras, till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras utan tillstånd av Länsstyrelsen.
2. Byggnaden ska underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart. Samråd ska ske med Länsstyrelsen innan vårdarbeten påbörjas.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna.

Redogörelse för ärendet

Öckerö kommun inkom den 6 augusti 2001 till Länsstyrelsen med en förfrågan om byggnadsminnesförklaring av Bremerska villan på Kalvsund i Öckerö kommun. Länsstyrelsen upprättade förslag till skyddsbestämmelser som remitterades till fastighetsägaren den 26 januari 2004. Efter fastighetsägarens godkännande av skyddsbestämmelserna remitterades förslaget till Bohusläns Museum och till Öckerö kommun, Samhällsbyggnadsenheten den 19 mars. Kommunens samhällsbyggnadsenhet tillstyrkte föreslagna skyddsbestämmelser den 20 april.

Historik

Bremerska villan ligger på ön Kalven som har gamla anor som en viktig hamn och handelsplats. Avsaknaden av odlingsbar mark på ön gjorde att näringar som handel och industri kom att utvecklas på Kalven som var bo-plats för skeppare, lotsar, tullare och fiskare. Under 1600-talets sillperiod uppfördes ett silsalteri på Kalven och ön blev centrum för socknens sillhantering. En tullstation inrättades på ön 1762. Bebyggelsen är koncentrerad till

Postadress:
403 40 GÖTEBORG

Besöksadress:
Ekelundsgatan 1

Telefon/Fax:
031-60 50 00 (växel)
031-60 52 09 (fax)

Webbadress:
www.a.lst.se

E-post:
kulturmi@o.a.lst.se

Fig 1. Mörkmarkerat område omfattar byggnadsminnet Bremerska villan/smugglarvillan

öns östra sida, Kalvsund, vilken också gränsar till farleden. I samhället Kalvsund har funnits sillsalterier, trankokerier, konservfabrik samt krog och gästgiveri.

Ön blev år 1865 socknens första badort. Ångbåtsbryggan på Kalvsund var den viktigaste anhalten utmed inomskärsleden mellan Göteborg och Marstrand. Kalven har också en lång tradition som sjömärkenas ö. Ett välbevarat stångmärke på öns högsta topp syns vida omkring i skärgården.

Bremerska villan, även kallad smugglarvillan, byggdes 1912 för sillhandlare Börjesson. Enligt uppgift bärgades virket till byggnaden från det förlista fartyget Svolder. Huset har inrymt bl a bank och pensionat. Byggnaden köptes 1927 av Ernst Bremer, närmare känd som "smugglarkungen". I Bremers smugglarflotta ingick som mest 16 fartyg.

En omfattande renovering och restaurering av byggnaden genomfördes under 2001 och 2002 med ekonomiskt stöd från EU Mål 2 öarna, Västra Götalandsregionen samt Länsstyrelsen Västra Götaland. I byggnadens bottenplan inrättades också en permanentutställning om smugglarkungen Bremer.

Motivering

Enligt 3 kap 1 § lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950) får Länsstyrelsen förklara en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhi-

storiska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde för byggnadsminne.

Länsstyrelsen bedömer att "Bremerska villan" är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde. Villan representerar typiska Bohuslänska kustnära historiska företeelser som sillfisket och smuglandet, utmärkande kring sekelskiftet 1900. Byggnaden har därtill en arkitektoniskt utmärkande siluett och är ett tydligt landmärke med sitt representativa läge invid farleden vid Kalvsund. Bremerska villan är en välkänd symbolbyggnad för såväl Kalvsund som Öckerö kommun.

Länsstyrelsen bedömer att en byggnadsminnesförklaring av "Bremerska villan" på Kalvsund är väl motiverad.

Hur man överklagar

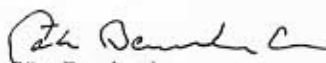
Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten, se bilagan formulär 01.

Uppllysningar

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnader, anläggningar och det kringliggande området.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen.

I detta ärende har landshövding Göte Bernhardsson beslutat och 1:e antikvarie Lena Rundström varit föredragande. I beslutet har även länsjurist Ann Dahlberg och länsantikvarie Jan-Gunnar Lindgren deltagit.

Göte Bernhardsson

Lena Rundström

Bilaga
Hur man överklagar

Kopia
Riksantikvarieämbetet
Lantmäterimyndigheten
Öckerö kommun, Samhällsbyggnadsnämnden
Bohusläns Museum
Kulturmiljöenheten
Akten